

## *Sällskapet Strömstierna – Nyhetsbrev 9*

Hej alla,

I dessa alltjämt tyvärr obra tider hoppas jag att Ni alla ännu håller distansen ...  
Men för att försöka pigga upp Er litet så kommer nu Nyhetsbrev 9.

Bland nyheterna som distribueras kommer även gamla nyheter att sändas ut som jag skrev i Nyhetsbrev 1. Detta brev innehöll information om Lysekils historia från 1543 – 1587.  
Nyhetsbrev 2 innehåller information om Lysekil fram till år 1610.  
Nyhetsbrev 3 innehåller information om Lysekil fram till år 1658-02-26.  
Nyhetsbrev 4 innehåller information om Lysekil fram till år 1679-08-22.  
Nyhetsbrev 5 innehåller information om Lysekil fram till år 1700 (Lotsstation på Lotsberget)  
Nyhetsbrev 6 innehåller information om Lysekil fram till freden i Nystad 1721-08-30.  
Nyhetsbrev 7 innehåller information om Lysekil fram till 1747 cirka.  
Nyhetsbrev 8 innehåller information om Lysekil fram till 1778-01-24.

**Nyhetsbrev 9** innehåller information om händelser i Bohuslän, på Stångenäset och i Lysekil från 1778-01-24 då sexton man avreser till Marstrand och slutför köpet av Lysekil till år 1800. Jag inkluderar Kungörelser som direkt och på sikt påverkar vår Lysekils historia. Här återstår dock avskrifter att göra ...

Ni kommer nu att upptäcka personer som haft betydelse för Lysekils historia och min vilja är söka finna ut var i Lysekil dessa personer har bott. Men här är jag ännu ej helt framme.

**Nyheter** (som nu upprepas)

Sällskapet Strömstierna har alltså fyllt 20 år i år och vårt tänkta firande söndagen den 7 juni ställde vi alltså in – allas säkerhet kommer i första hand. Men vi återkommer i ärendet ...

När Ni läser denna Lysekils historia har jag källreferenser till de flesta händelser. Tanken med detta är dels att visa var informationen är hämtad, dels att stimulera till mer läsning. Ni kan på vår hemsida även hitta en Källförteckning över litteratur som berör Bohuslän och Lysekil.

Om Ni vill kommentera innehållet i denna **Lysekils historia** är Ni givetvis välkomna!  
Nästa Nyhetsbrev numro 10 kommer att sändas ut till Er i slutet av september eller i början av oktober 2020.

Mvh Per Stenros

[perstenros@gmail.com](mailto:perstenros@gmail.com)

./

## Lysekils historia

1778-01-24 Sexton man avreser till Marstrand – Anders Christensson, Clement Andersson, Per Persson Klein, Lars Caspersson, Lars Andersson Präst, Lars Henriksson, Wilhelm Persson, Hans Nilsson Öhnberg, Casper Nilsson, Nils Clementsson, Nils Andersson, Jöns Nilsson, Olof Nilsson Lindbom, Jöns Nilsson Malmgren, Per Hansson Lycke och Olof Andersson Krabbe - samtliga huvudmän för de sexton lotter i vilka stranden är uppdelad, och **slutför köpet av Lysekil samt mottager fru Eleonora Kamps köpebrev på Lysekils jord**. En stor sak är därmed bragt i hamn. (Ernst Hörman, Lysekil, sid 21)

Det berättas att när de sexton männen efter väl förättat värv går ut från Eleonora Kamps boning, stöter de i trappan ihop med handelsman Fredrik Bundsen, ägare till säteriet Holma. Bundsen har också velat köpa Lysekil men kommer för sent. (Ernst Hörman, Lysekil, sid 22) (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 136) [Anm: Denna historia är troligen en vandringsägen.]

1778-02-28 En ny strandstämma hålls. Här tas en rad beslut om stranden: utarrendering av tomter, grundlegor och annat. Vid sammanträdet dras också riktlinjerna upp för den organisation som så småningom skall få stor betydelse i samhället.

Enligt protokollet "invoterades till strandens föreståndare för åtminstone fyra års tid nemligen skepparna Anders Christensson, Clement Andersson, Lars Casparsson, Peter Klein, hvarvid stranden vill hafva pålagt Clement Andersson att förwara och ansvara för de henne tillhöriga Documenter samt Pehr Klein, dock under de andra föreståndarnas gemensamma inseende utföra strandens räkningar. Dessa fyra föreståndare gå tillsammans då så erfordras kan, rådslå med hvarandra om strandens angelägenheter och då dät pröfvas nödigt sammankalla åboarne till strandstämma, hvilket i möjligaste måtto bör inskränkas till Helgdagarna efter Gudstjensten. Ingen annan än dessa föreståndare får wid en Riksdalers wite af eget bewåg sammankalla folket till strandstämma. Framdeles vill stranden förbehålla sig tillika med föreståndarna att wid allmän sammankomst uppsätta några nöttiga Reglor til efterlefnad".

Fram till sockenstämmoförordningen 1817 förblir strandstämman en självständig och fristående institution som ej skall sammanblandas med förvaltningen av socknen, det vill säga sockenstämman.

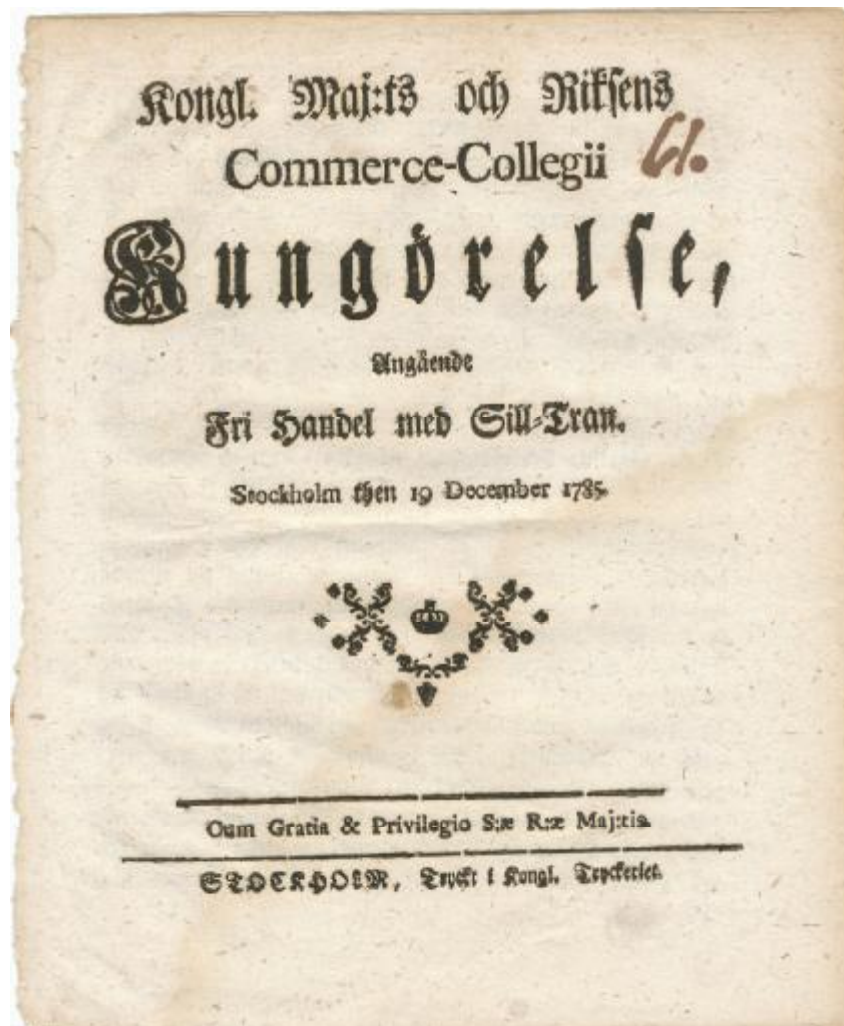
1778 Salteriet på Rinkenäs säljs av strandsittarna till fideikommissarie Fredrik Bundsen på Holma. I annonsen vid försäljningen framgår att man i Lysekil har 14 stora sillvadar. Fredrik Bundsen startar troligen även ett trankokeri på Rinkenäs med 1 kittel. (Petterson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32)

- 1779 På Kornö anlägger löjtnant Gustaf Rahm ett trankokeri med 2 kittlar. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32, 100)
- 1780-1797 ca Sillfisket når sin kulmen. (Pettersson, Trankokeriet Kålhuvudet, sid 59) (Sandahl, Trangrumsstriden, sid 14-15)  
Sillfisket ger så god ekonomi i fiskelägena att de får av Kunglig Maj:t tillstånd att bygga kyrkor och anställa egna präster, kapellpredikanter. Fiskelägena blir församlingar inom ett pastorat. Rönnäng, Klädesholmen, Gullholmen, Käringön, Grundsund och Kungshamn får sina egna kyrkor. (Sven Gullman, Det bohuslänska långafisket vid Shetlandsöarna. Del I. LP 2011-01-03.) [Anm: Den enda kyrka som hittills fått sin historia dokumenterad i bokform, tycks vara Grundsund (2003).]
- 1780 Hamnfogden i Lysekil, Casper Nilsson, nämns i en köpehandling. (Hansson, Lysekil, sid 160)  
I en köpehandling rörande fast egendom från 1780 har jag funnit namnet "Casper Nilsson hamnfogde", vilket tyder på att hamnrätt då funnits. (Vikarvets Årsbok 1960-1961, sid 79-94)
- 1780 Grosshandlare Fredrik Bundsen på Holma arrenderar mark i Kyrkvik för ett trankokeri som utbyggs med 8 kittlar om 9 tunnors rymd.  
I Kyrkvik uppförs senare ett andra ett trankokeri av handelsman Borgström från Göteborg med 4 kittlar om 6 tunnors rymd.  
Ett tredje trankokeri grundas i Rosvik (Lysekilsängen), där sedermera det Radheska magasinet kommer att stå. Det drivs av stadskassör Hans Güllich och handlande O.G. Almgren från Uddevalla. Deras trankokeri är utrustat med 3 kittlar på tillsammans 6 1/3 tunnor och är förenat med ett mindre salteri. (Uddevalla 1795) (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32) (Pettersson, Bohuslän förr, sid 34)
- 1780 Lysekils befolkning är 364 personer. (Hansson, Lysekil, sid 25)
- 1781 Gustaf III utfärdar ett toleransedikt, som medger främmande trosbekännare en begränsad religionsfrihet i landet. (STF 1943, sid 61)
- 1781 I Göteborgs och Bohus län finns 241 trankokerier. (Sandahl, Trangrumsstriden, sid 29)
- 1781 Gamlestan drabbas av en ny olycka, då Anders Hingård och hans besättning följer sitt fartyg ned i djupet borta i Östersjön. (Hansson, Lysekil, sid 24)
- 1782-08-01 Den bohuslänska fyrbelysningen startar genom att en roterande spegelfyr tänds på toppen av Carlstens fästningstorn i Marstrand. (Svenska Fyrsällskapet, Blänket 2004:2, sid 9-15) (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 275) (Krantz, Väst kust, sid 176) (Krantz, Bohuskust, sid 103-108: Krantz skriver här 1788.)  
Spegelfyren är världens första rundgående fyr, konstruerad av svensken Jonas Nordqvist. (Hansson, Södra Bohusläns övärld, sid 152) [Anm: se vidare vid år 1867-1868.]

- 1782-1783 Isen lägger sig i skärgården under vintern. (Krantz, Havets makter, sid 126)
- 1783 I Göteborgs och Bohus län finns 328 trankokerier. (Sandahl, Trangrumsstriden, sid 29, 39)
- 1783 På lantmäterikartan finns ett trankokeri markerat i Hjelmvik på Berga och Gåsehogens ägor (Lyse 70). Trankokeriet har 3 kittlar och tillhör Chresten Olsson i Groröd och Nils Kihlman i Lysekil. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 31)
- 1783 Vid en inspektion i Bohusläns skärgård under sommaren utdöms 120 av trankokerierna som skadliga. De förständigas att upphöra eller flytta till fastlandet där det finns jord för avskrädets nedgrävande. Eftersom befallningen utgår strax före fiskesäsongens början blir resultatet allmän bestörtning. Trankokeriägarna måste skicka återbud till mer än 1.700 arbetare uppe i landet ”med den beklagliga tidning att för dem här å orten ingen vidare förtjänst vore att hämta”. Ett stort antal tunnbindare blir också utan arbete och de hopbragta lagren av bränsle samt andra förnödenheter ligger till ingen nytta. Det blir en jämmer utan ände i skärgården.
- Men de göteborgska trankokeriägarna saknar inte det inflytande som penningen ger. De begär uppskov med stängning och bortflyttning av sina förädlingsverk, till dess de hunnit lägga fram resultatet av en undersökning som skall bevisa ”trangrumsets oskuld”. Alla kostnader för undersökningen lovar de stå för. Ansökningen bifalls omedelbart.
- Expeditionen, som består av två sjömiliter och en naturvetare, ger sig ut i skärgården. Undersökningarna verkställs både på Stensholmen och annorstädes efter ungefär samma schema: djupet i hamnarna kontrollmäts med hänsyn till talet om uppgrundning, bottenprov tas för vetenskaplig analys, vadar försöksdras intill grumsdammar och över grumsbottnar, fiskare och lotsar anmodas att under edlig förpliktelse säga sin mening om tranluktens och grumsets verkning och så vidare.
- Resan fortsättes genom skärgården upp till Gullholmen och Kärिंगön och när expeditionen efter ett par månader vänder åter till Göteborg, anser den sig ha bevis för att trangrumset är oskyldigt till allt ont som hade pådyvlats det. Kvar står blott att det är en vedervärdig materia som luktar illa, men som inte förmår påverka sillens lust att gå in bland skären för att möta förgängelsen i trankittlar och grumsdammar.
- Påbudet om trankokeriernas flyttning upphävs och rörelsen får fortgå som förut. (Krantz, Bohuskust, sid 40-44) (Krantz, Hemma vid havet, sid 36-37)
- 1783 Bohusläns Dragonregemente kallas till mönstring. Chef är överste Jan Werner Tranefelt. Generallöjtnant Gustaf Adolf Siegroth håller i mönstringen. Infanteribataljonen mönstras troligen på Stenehed i Svarteberg.

Chef för Stångenäs kompani är överstelöjtnant Georg Ludvig von Köhler, chef för Sotenäs kompani är major Conrad Wilhelm von Döbeln, chef för Bullarens och Sörbygdens kompani är kapten Claes Erik Sparre, och chef för Tanums kompani är kapten Axel Thure Gyllenkrok. (Bohusläns Regemente. Del II, sid 215)

1784-1785 Under denna vinter varar den bistra frosten och ger islägning från december till mars. Sjöfarten kommer i gång först i april. (Krantz, Havets makter, sid 126)



1785-12-19 ”Kunglig Maj:t och Rikens Commerce-Collegii Kungörelse, angående Fri Handel med Sill-Tran. Stockholm den 19 december 1785.”

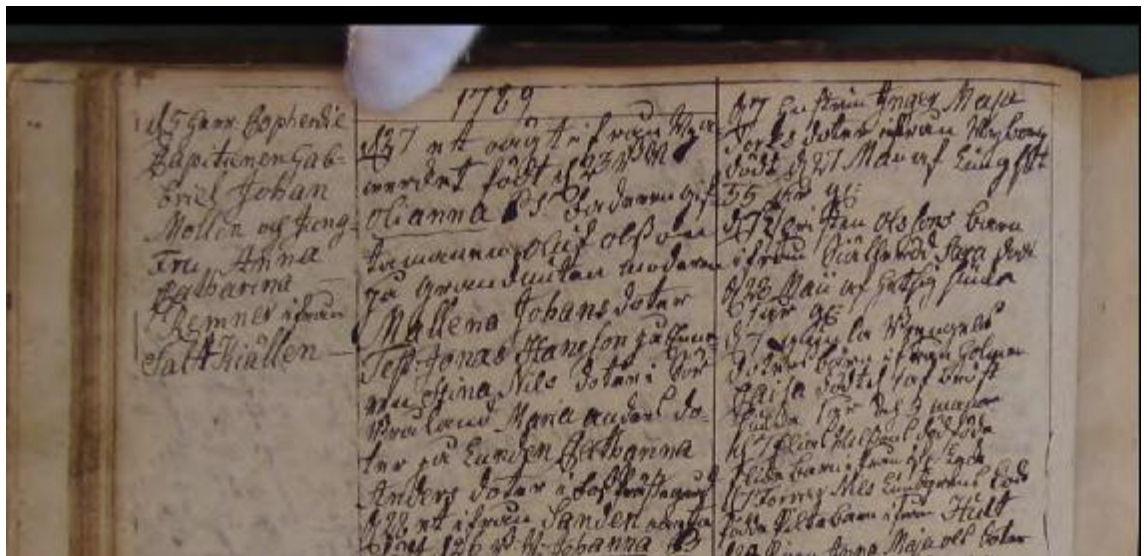
1785 Lysekils befolkning är 442 personer, fördelat på 89 matlag. Samhället har fem krogar. (Lüsch, Lysekils Historia, sid 20) (Krantz, Hemmavatten och vrakstränder, sid 76) (LP 1993-08-05)

1786 Gustaf III instiftar Svenska Akademien. (STF 1943, sid 63)

- 1787 På sträckan Strömstad till Göteborg finns det vid denna tid inte mindre än 429 trankokerier registrerade. Alla dessa är dock ej i drift. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 18) [Anm: Jämför med LP 1994-12-15: 500 stycken kokerier samt FS, NGSS, sid 4: 336 sillsalterier år 1787. För en detaljerad redovisning av trankokerierna, se Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän.]
- Inom Lyse socken finns det inte mindre än 40 trankokerier, varav det i Lysekil finns fyra stycken. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, Lyse socken sid 29-33, 100-103, 117, 120, 125, 126) (Pettersson, Bohuslän förr, sid 34-35)
- I Göteborgs och Bohus län finns 332 sillsalterier och 409 trankokerier. (Sandahl, Trangrumsstriden, sid 20, 29)
- 1787 Enligt förteckning över salterier och trankokerier i Stångenäs härad detta år, finns ett salteri och ett trankokeri i Skalhamn vid denna tid. Johan Backe i Uddevalla är ägare. Trankokeriet ligger i viken strax söder om hamnen. Möjligen ligger salteriet alldeles i anslutning till kokeriet. (Folke Sandberg, Fôr i Skalhamn, sid 4)
- 1787 Fiskare Hans Olsson på Kornö har ett trankokeri med 2 kittlar. Kokeriet är eventuellt det som löjtnant Gustaf Rahm tidigare (1779) anlagt på ön, det är dock oklart var. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32, 100) (LP 1999-08-27)
- Skeppare Hingård i Lysekil har ett trankokeri med 3 kittlar i Lilla Grundsund. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32)
- Stadskassör Gyllich och handelsman Almgren i Uddevalla har ett trankokeri med 3 kittlar i Rosvik (Lysekilsängen) i Lysekil. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32)
- Handelsman Borgström i Göteborg har ett trankokeri med 4 kittlar i Kyrkvik i Lysekil. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32)
- Grosshandlare Fredrich Bundsen på Holma har ett trankokeri med 8 kittlar i Kyrkvik i Lysekil. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32)
- Grosshandlare Fredrich Bundsen på Holma har ett trankokeri med 1 kittel i Rinkenäs i Lysekil. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 32)
- 1787-04-.. Sjomännen Anders Hingård, Göran Persson och Johannes Tillroth från Lysekil omkommer då Hingårds jakt LAMBET förliser under seglats till Danzig. (Hansson, Lysekil, sid 24) (Släktdata, LYSEK-D1) [Anm: Johannes Tillroth på Gamla Strandgatan 42C.]
- 1788 I en Kunglig förordning rörande fattigvård klargörs det att den socken, där ett fattighjon antingen haft eget hemman eller som inhysehjon eller tjänstehjon senast varit antecknad till skatt, bör svara för dess vård. (Fritz Lindström/Ivar Lundgren, Från sockenstämma till storkommun, sid 17)



- 1788 Komminister Wilhelm Fredrik Borgström "drunknade en Söndag under färden till Lysekil".
- 1789 Årets första månader uppvisar mycket låga köldgrader. Många fartyg är under lång tid i stor fara. Endast ett tiotal lyckas komma in i nödhämnar i skärgården. Trots att april månads mitt passerats bär isen i Göteborgs skärgård överallt. Vid Marstrand förolyckas två fartyg i ismassorna. Först i slutet av april är faran över. (Krantz, Havets makter, sid 126)
- 1789 Bönder får rätt att förvärva frälsejord. (Från vår bygd. Del II, sid 102)



- 1789-06-05 Koopverdiekapten Gabriel Johan Mollén och Jungfru Anna Catharina Remner ifrån Saltkällan gifter sig i Foss. (Foss C:3, 1784-1833, sid 55/AD) (Släktdata, Foss-V1)  
Efter giftermålet flyttar de till Karlshamn.
- 1790-08-17 Gabriels och Annas son Johan Gabriel föds i Karlshamn. (Karlshamn Hfl 1794-1798, pag 181) (Lindbergh, Del III, sid 369)
- 1789-08-.. Bohusläns Dragonregementes infanteribataljon, Stångenäs kompani, Sotenäs kompani, Bullarens och Sörbygdens kompani samt Tanums kompani, avmarscherar från hembygden till Göteborg. Infanteribataljonen förs till Stockholm och vidare till Finland. (Bohusläns Regemente. Del II, sid 221)
- 1790-tal Lantmätare Heinrich von du Plat upprättar en ny karta över Bohuslän. (Källa: [www.utgangspunkten.se](http://www.utgangspunkten.se) - en webbplats från Bohusläns Museum)

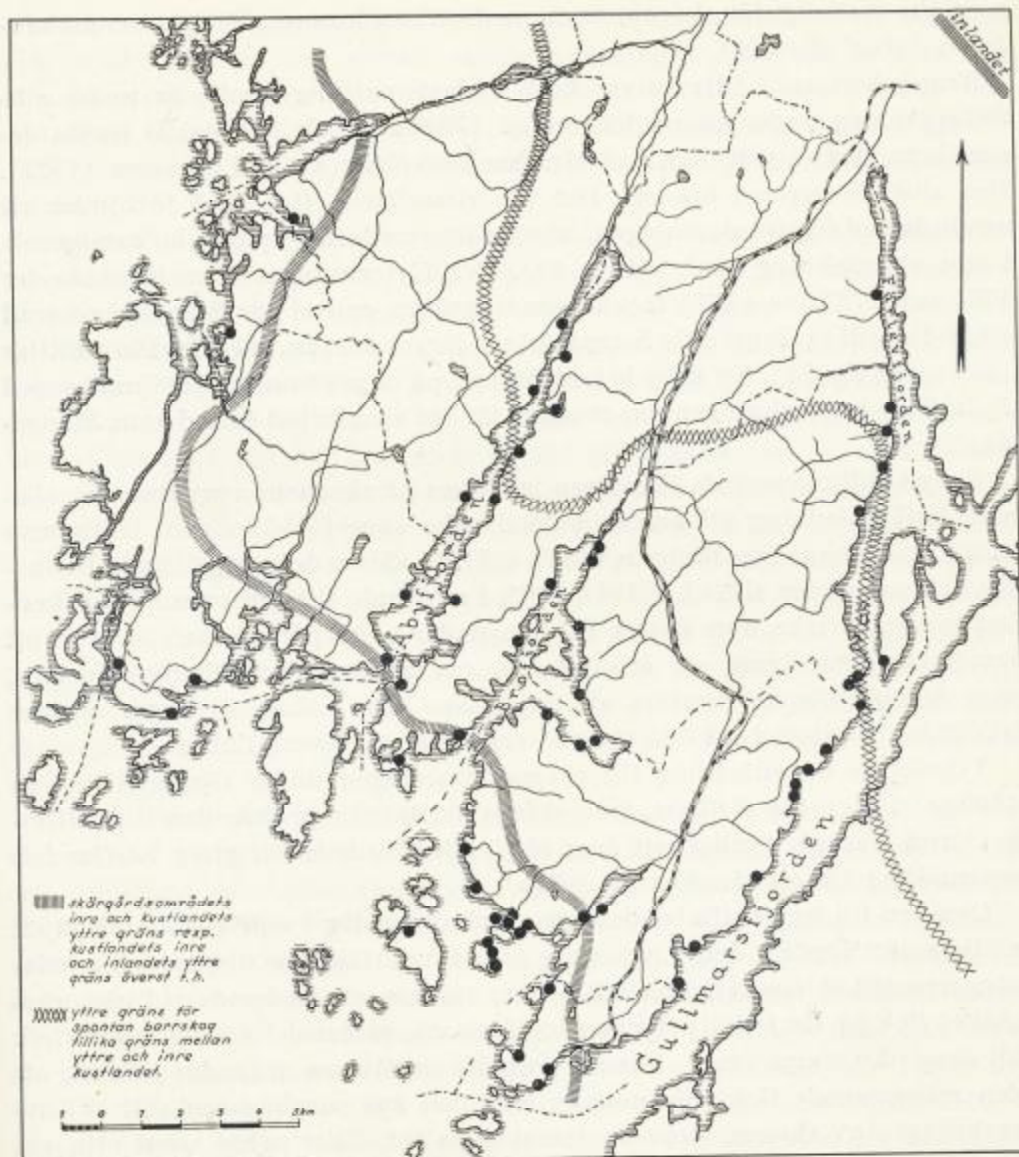
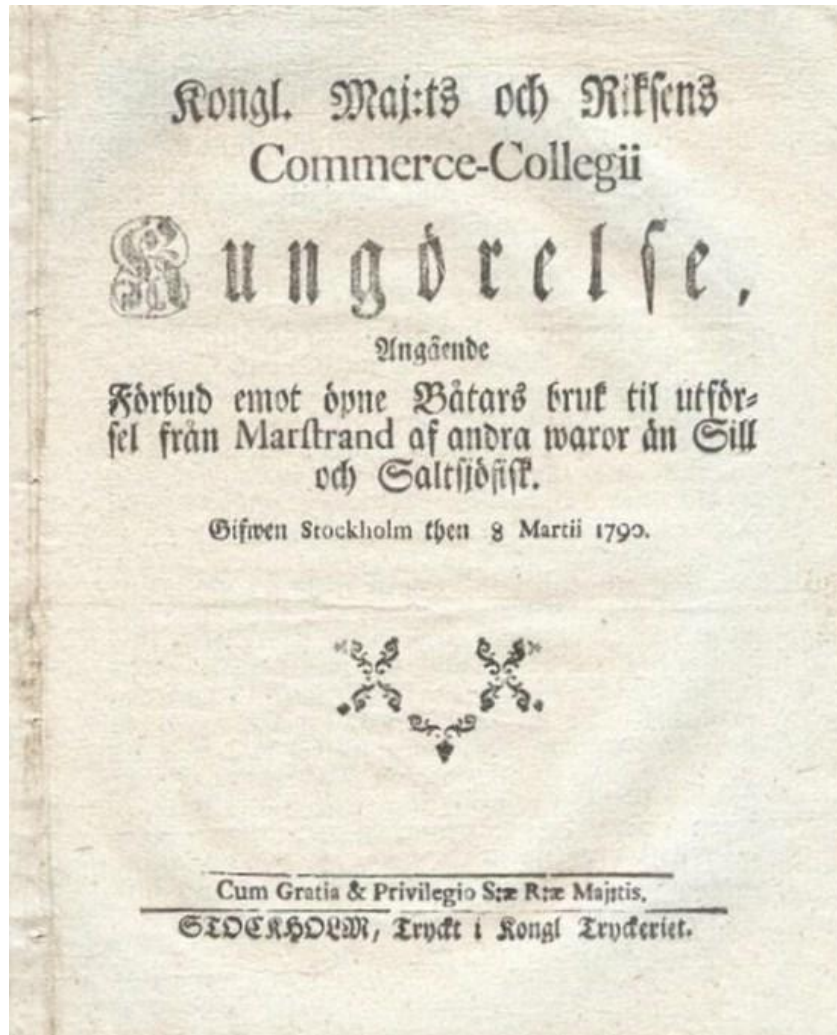


Fig. 21. Trankokerier på Sotenäs och Stångenäs under sillfiskeperioden under slutet av 1700- och början av 1800-talet. Denna industri jämte fiskerinäringen i övrigt slukade mycket bränsle och virke (jfr A. LINDROTH 1933). Kartan är upprättad på grundval av »Förteckning på Trankokerierne i Sunnerwikans Fögderie» 1781 och »Förteckning på alla i Sunnerwikans Fögderie nu varande Sillsalterier och Trankokerier 1787» med enstaka kompletteringar ur andra arkivalier.

(Fries, Magnus, Geographica. Skogslandskapet på Sotenäs och Stångenäs i Bohuslän under historisk tid, sid 55.)



1790-tal Sillindustrins produkter, salt sill och tran, står för drygt 17 procent av det totala exportvärdet. Det är enbart bergsprodukterna som har högre exportvärde. De viktigaste avsättningsområdena för den svenska sillen är huvudsakligen östersjöområdet och Västindien. Sillfisket har betydelse även för den inhemska marknaden och konsumtionen av sill är viktig framför allt för fattiga människor. (Sandahl, Trångström, sid 34, 38)



1790-03-08 Kunglig Maj:ts och Rikets Kommerskollegiums Kungörelse, angående Förbud mot öppna Båtars bruk till utförsel från Marstrand av andra varor än Sill och Saltsjöfisk. Given Stockholm den 8 mars 1790.

1790-09-13 Kunglig Maj:t utfärdar Kungörelse, angående snöskottning på allmänna landsvägar. Till följd härav görs på landshövdingens order regleringar över snöskottningen i de olika fögderierna. Arbetet skall ledas av särskilda snöfogdar. (Pettersson, Bygd och människor, sid 79)

1790 I Lysekil har kyrkans tillgångar vuxit, bland annat genom frivilliga gåvor, till Contanter 811 Rd, 11 skilling, 2 rundstycken och i säkra fordringar Rd 466 specie.

- 1790 I Lysekil uppges att mindre än hälften av fiskelägets 91 hus endast har tre små fönster var. Vart och ett av dessa fönsterförsedda hus består troligen av enbart ett kök och en liten kammare. Av övriga hus saknar 20 stycken fönster och består sannolikt av endast ett rum. (Fritz Lüsich, Lysekils Historia, sid 14-15)  
Lysekils befolkning är 536 personer. (Ernst Hörman, Lysekil, sid 23) (Fritz Lüsich, Lysekils Historia, sid 20) (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 137) (Hansson, Lysekil, sid 25) [Anm: Se även Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 131.]
- 1791 Södra delen i Bohusläns Dragonregemente "sadlar av" och blir infanteri. Regementet byter namn till Kungliga Bohusläns Regemente, N:o 17.
- 1791 Till trankokeriet *Koskjär* i Morlanda socken levererar kopparslagare Johan Isberg i Uddevalla ytterligare två kittlar. (Pettersson, Trankokeriet Kålhuvudet, sid 59) (Vem bodde var i Uddevalla 1795?)
- 1791 Ett nytt trankokeri uppförs på Kornö vid Lilla Smalsund, som skiljer Stora Kornö från Lilla Kornö. Kokeriet anläggs eventuellt av Christopher Busck och H. Walcke. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 100) (LP 1999-08-27) (Pettersson, Bohuslän förr, sid 34)
- 1791-10-15 ”1791 den 15 October blef efter föregången Laga kallelse allmän Soknestäma hållen med Samtelige Inevånare på Lysekihl, då följande förehades.  
Vid detta tillfälle framgaf Strandens Inevånare en skrift däruti de anhöllo at få sin räkenskaps bok ändrad, emedan de pengar i Contanter och utlåte hvilka nu äro i Kyrkokistan, icke äro så många, som räkenskaperne innehålla.  
Församlings boerne öfverenskomo, at låta någon man, som voro hema i Räkenskaps vägen, igenomgå deras räkenskaps böcker, för at efterse felet i räkningarne, och gifva det sama dem tilkåna.  
Nu i soknestäman tilsattes nya Sexmän, neml:n för 3:die Roten Olof Andersson Hellberg, för 5. Roten Börje Asmundson, och för 6:de D:o Jon Forsberg.  
Ut Supra Eric H. Lindgren.  
Anders Hansson. Petter Tillroth. Anders H. Nestegård. Lars Hindrichsson.”  
(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)
- 1792-03-02 Att det tidvis var alltför gott om sill, så att den fick ligga och bli för gammal och förskämd, därom vittnar nedanstående protokoll, som skrevs på vårtinget i Kvistrum år 1792:  
  
Genom stämning till detta ting har Swen Samuelsson på Lysekil låtit inkalla huvudmannen för det så kallade Pilte-vadlaget, Anders Hansson därstädes jämte dess vadelagsintressenter, med påstående att ej allenast vinna ändring uti Lysekils Hamnerätts den 28 sistlidne januari parterna emellan givna utslag, utan ock bemalte Anders Hansson och dess medintressenter lagligen ansvara för det de till käranden skolat försålt en förskämd sillelast såsom god vara samt därföre fordrat full betalning,

förbehållande sig kâranden ersättning för den genom berörda handel honom tillfogade skada och förorsakade rättegångskostnader.

Vid detta måls företagande inställde sig parterna genom ombud, å kârandesidan kassören herr Ifwar Sörensson och för svarandena auditören herr Erik Otto Grimberg, bägge skrifteligen befullmäktigade. Hamnerättens förutbestämda protokoll och utslag inlämnades och upplästes, varefter kârandeombudet yrkade dess huvudmäns påstående enligt stämningen. Herr auditören Grimberg bestridde kâromålet såsom obefogat och ingav tvenne skrifteliga intyg av följande lydelse:

”På begäran lämnas Abraham Pehrsson till underrättelse, att för samma sillen, som Swen Samuelsson sålde till Rölund på Götha vik i december månad den 25:de förlidet år, bjöd jag honom sju och en halv skillingar specie per tunna, men han gick likväl till Götha vik och lossade.

Lysekil den 16 februari 1792

O.G. Almgren  
Anders Thudén.”

”Undertecknad har utav Jöns Ohlsson och Swen Samuelsson på Lysekil köpt elva tunnor färsk sill utav samma last som sedermera blev såld till bokhållaren Rölund på Götha vik, och kunde jag icke förmärka annat än att samma sill var till alla delar god och på intet sätt skadad, vilket till bevis meddelas, som jag edeligen vill bestyrka, om så skulle påfordras.

Rinkenäs den 21 februari 1792

Elias Kjellsson.”

Kârandefullmäktigen ville icke erkänna dessa attester såsom besvurna och anhöll om dess huvudmäns tillstädesvarande vittnen, soldaten för hemmanet Holmeröd och Hede, Olof Holm, måtte på ed lagligen hörd varda. Häremot erinrade herr auditören Grimberg, att någon av Holms officerare borde vara tillstädes, som om dess skicklighet och frejd kunde lämna besked och behörigt intygande, men sedan Holm förklarar att sedan slut i saken faller, vill han sådant bevis anskaffa och domstolen förete, så tillstaddes honom att med hand å bok avlägga vittneseden, varefter han efter erhållna varningar för mened ingav sitt vittnesmål, skriftligen författat av detta innehåll:

”Då Swen Samuelsson på Lysekil den 17 sistlidne december emot klockan 12 på aftonen vid sin bod upptagit någon färsk sill, av den han samma afton inlastat hos det så kallade Pilte-vadlaget, var jag tillstädes och lossade utur båten ungefär sexton tunnor och såg då att lera och klotång med sillen blivit inlastad till en ansenlig myckenhet, att vid efterseende leran dragit sig in i ganen på sillen.

Kviström den 2 mars 1791

Olof Holm.”

- Efter uppläsning antog Holm detta intyg på dess avlagda ed till alla delar för sanningsgillt. Men på tillfrågan när eller vilken dag sillen blivit på kärandens båt inlastad, kunde han inte svara. Spordes Holm om den avlastade sillen verkligen blivit inlastad från Pilte-vadlagets båt eller någon annan. Då svarade han, att han stod på en brygga i Lysekil och såg att sillen inlastades från Piltevaden ett litet stycke från bryggan.
- Målet uppsköts till nästa ting för att flera vittnen skulle kunna inkallas. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk i gångna tidens Bohuslän, sid 36-38) [Anm: Det är oklart vad som senare sker i målet.]
- 1792-01-28 Samma ärende är uppe i Lysekils Hamnrätt, där Samuelssons krav avvisas.
- 1792-06-20 *Länskungörelse:* Intendenten över Sillfisket och Trankokerierna i skärgården majoren välborne herr Samuel av Forselles anmanar samtliga Trankokeri-idkare, som kunna hava mindre täta och pålitliga Grumsdammar, till förhindrande av grumsets utflytande, hamnar och fiske till befarad skada, att ofördröjligen de samma iståndsätta till undgående av ansvar. (Östen Sandell)
- 1792 Under hösten genomförs sex stycken strandningsauktioner på Rinkenäs sillsalteri i Lysekil. (Fritz Lüscher, Lysekils Historia, sid 19) (LP 1993-07-28)
- 1793 Christen Wilhelmsson i Lysekil annonserar att galeasen LOVISA, mätande 26 svåra läster, är till salu. Detta är nog det största fartyg som hittills funnits i samhället. (Fritz Lüscher, Lysekils Historia, sid 18)
- 1793-10-30 På tinget i Kvistrum tas ett ärende upp mellan Pehr Hansson i Lysekil, ombud för ett vadslag, och änkan Christina Nilsson i Lökeberg tillsammans med sina barns förmyndare, Lars Andersson i Flat, Lyse socken. Det gäller en förolyckad båt som förts av avlidne Christen Andersson samt en sillast. Ärendet uppskjuts till nästa ting. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 41)
- 1794 Kvistrums gästgivaregård har ett stadgat rykte som det bästa gästgiveriet mellan Svinesund och Ystad. Den engelska författarinnan Mary Wollstonecraft gästar Kvistrum detta år och det enda hon klagat på är lukten från det sillavskräde som bönderna gödslar sina åkrar med. (Västsvensk Hotell- och Restaurantkrönika, sid 86-87) [Anm: Herrestads gästgiveri får dock en annan bedömning, se sid 92-93, samma källa.]
- 1794 Förslag om att bygga ny kyrka i Lysekil framläggs och beslutas. Ritningar görs upp för byggnation av en träkyrka. Avtal upprättas med Hans Jacobsson i Sivik om leverans av 24 tolfte timmer till kyrkobyggnaden vid Åbacken.
- 1794-11-02 ”1794 den 2 November blef efter förut skedd Laglig Kallelse allmän Soknestäma hållen med Lysekihs Församlings respective Invånare, då följande afhandlades.

Prosten förestälde nu församlingens Invånare, at en Inlaga af dem, borde upsättas til H: Herr Generalen och Landshöfdingen samt H: Herr Doctorn och Biskopen med begäran, at utur Kyrko Cassan få uttaga de peningar där finnas, för at därmed sin kyrka upbygga, och äfven blev nu af Prosten förestäldt, at uti förenämnde Inlaga skulle göras förfrågan, om församlingboerne kunde få antaga till Byggmästare den, med hvilken de Sjelfve kunde komma öfverens, samt om den ritning, han gifver til Nya Kyrkan skal insändas, och af H: Herr Landshöfdingen och H: Herr Biskopen ses och afproberas. Därefter togs detta i behörigt öfvervägande, af Församlingen, som beslutade, at föregående skule efterkomas.

Om Stället för nya kyrkan rådgjordes väl nu, men blef därutinnan icke något vist afslutadt, utan uppsköts därmed, til Byggmästaren ankomer, som då kan uppe et Ställe, på hvilket Kyrkan med trygg- och säkerhet må uppföras.

Til god man at indrifva kyrkans peninge fordringar, samt hafva hand om, at alt vid den Kyrko Byggnaden måtte gå i sin ordning, såväl med dagsvärks utgörande, samt Matriallers anskaffande, antogs Skjepparen Hans Asmundsson.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Lars Hindrichsson. Anders H. Nestegård. Nils Sandberg.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)

- 1795 Trankokerier uppförs på Saltö och Slättholmen i Lyse socken. (Pettersson, Trankokeriet Kålhuvudet, sid 63)  
Trankokeri uppförs även i Lunnevik på Skaftö. (Pettersson, Trankokeriet Kålhuvudet, sid 79)
- 1795 Kunglig Maj:t godkänner ritningarna till den nya kyrkan i Lysekil.  
Den avtalade timmerleveransen uteblir.
- 1795-05-03 Handelsman Andreas Gerle i Fågelvik upprättar kontrakt om att anlägga trankokeri vid Slävik, på det så kallade Fogelviks grund. Marken tillhör fjärdings skattehemmanet (odelshemmanet) Svede i Bro socken vars ägare är Olof Ohlsson. (Bohuslänska bilder, Vikarvets årsbok 1930) (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 27) (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 57-58)
- 1795 En konkurrent till patron Andreas Gerle är trankokeriet på Hasslöskär som ägs av Uddevallaföretaget Michael Koch & Söner. ”Hassleskjär” är dagens Tegelholmen på Smögen. (LP 1998-03-25) (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 26)
- 1795 sommar På sommaringet i Kvistrum, som genomförs på Kvistrums gästgivargård, uppvisar lantmätare Herman Hallberger en under året ritad ”Carta öfver Tvenne Ängar till Fiskeläget Lysekihl uti Götheborgs och Bohus län, Lyse socken och Stångenäs Härad”. Kartan fastställes av Tingsrätten. (Lindbergh, Del III, sid 293) [Anm: Kartan skall ligga till grund för Storskiftet i Lysekil. Underlaget nedan, gällande Storskiftet, är hämtat ur Lindbergh, Del III, sid 293-295.]



- 1795-08-25 Kungens Befallningshavande i Bohuslän utfärdar förordning om att Storskifte skall genomföras i Lysekil. (Lindbergh, Del III, sid 293)
- 1795-09-02 Lantmätare Herman Hallberger inställer sig i fiskeläget Lysekil för att genomföra det beordrade Storskiftet. Följande jordägare infinner sig till mötet: Nils [Larsson] Sandberg, Hans Larsson, Nils Andersson, Anders Clemmetsson, Jacob Larsson, Anders Rundwall, Anders Jönsson, Lars Herm, Svennung Nilsson, Hans Jakob Burman, Anders Hansson, Clemmet Herm, Christen Wilhelmsson, Olof Hellberg, Anders Nilsson Svåger, Hans Olofsson, Clemmet Nilsson och John Norberg. Ingen av de övriga är tillstädes.

Förordnandet till Förrättningen läses upp och godkännes varefter mätningen av markerna börjar. (Lindbergh, Del III, sid 293)

- 1795-09-04 Mätningen är klar, varvid lantmätare Herman Hallberger jämte biträdesmännen Jon Hansson från Uteby och Johannes Holmqvist från Slätte åter träffar jordägarna för att stämman av ”uppskattningen och värderingen”.

Hallberger efterfrågar de frånvarande jordägarnas namn som är: änkan Margareta Clemmet-Kjellman, Svennung Nilsson den yngre, Olof Hansson, Peter Nilsson, Nils Nilsson, Anders Mattisson, Anders Hansson Nästegård, änkan Elsa Jönsdotter, Lars Herm, Christen Andersson, som äger tvenne lotter, Hans Strandberg och Per Larssons barn. Ingen av dessa representeras genom fullmäktige eller personligen.

Taxeringen påbörjas efter en uppmaning till försiktighet i uppskattningen. Den bästa ängen taxeras till 6 och 5 1/4, den sämre ängen till 5, 4 1/2, 4 och 3 1/2 ”Lass på Tunnelandet allt efter dess naturliga Godhet och Beskaffenhet”. Taxeringen godkänns av de närvarande.

Uti Långhagen vid Berget från Rosvik avräknas en väg till sex alnars bredd. Ängen Rosvik undantas (”utläggs”) och ersätts med en motsvarande lott från Kyrkohagen, som är märkt med N:o 1 på kartan.

De utmäta lotterna beslutas fördelas genom lottdragning som visas nedan:

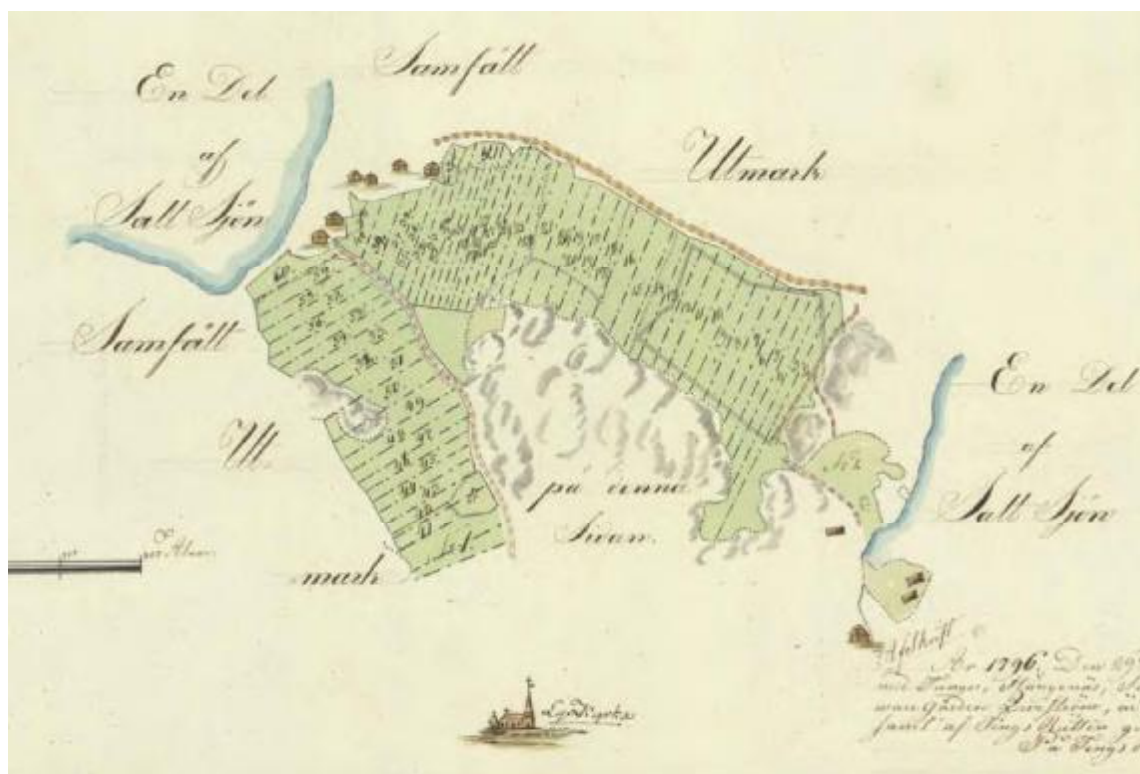
Lott nr 1	Hans Lots	Gsg 62
Lott nr 2	Nils [Larsson] Sandberg	
Lott nr 3	Nils Nilsson	
Lott nr 4	Anders Nilsson Svåger	
Lott nr 5	Christen Wilhelmsson	
Lott nr 6	Sven Samuelsson	
Lott nr 7	Per Nilsson	
Lott nr 8	Anders Runnvall [Rundvall]	
Lott nr 9	Lars Andersson Präst	

Lott nr 10	Nils Olsson
Lott nr 11	Svennung Nilsson (d.y.)
Lott nr 12	Lars [Andersson] Herm
Lott nr 13	Maren Persdotter
Lott nr 14	Anders Persson (+dito)
Lott nr 15	Maren Maritsdotter
Lott nr 16	Lars Rasmusson
Lott nr 17	Christen Andersson (+dito)
Lott nr 18	Per Jöransson (+dito)
Lott nr 19	Carin Larsdotter (+dito)
Lott nr 20	Clement Kihlberg (+dito)
Lott nr 21	Peter Öhnberg (+dito),
Lott nr 22	Clement [Andersson] Herm (+dito)
Lott nr 23	Hans Strandberg (+dito)
Lott nr 24	Nils Andersson [Källare]
Lott nr 25	Anders Matsson
Lott nr 26	Hans Wilhelmsson
Lott nr 27	Anders Clementsson (+dito)
Lott nr 28	Clement Nilsson (+dito)
Lott nr 29	Clement Killman
Lott nr 30	Anders Jönsson
Lott nr 31	Hans Lindbom (+dito)
Lott nr 32	Margareta Persdotter, änka
Lott nr 33	Anna Hindricsdotter
Lott nr 34	Nils Kamp
Lott nr 35	Per Hansson
Lott nr 36	Anders Hansson Flate
Lott nr 37	Christen Andersson
Lott nr 38	Lars Hindricsson
Lott nr 39	Anders [Hansson] Nästegård (+dito)
Lott nr 40	Hans Jakob Burman (+dito)
Lott nr 41	Nils Kihlberg
Lott nr 42	Jacob Larsson (+dito)
Lott nr 43	Nils Hansson [Elfström] (d.y.)
Lott nr 44	Hans Larsson
Lott nr 45	Anders Olsson [Pihl]
Lott nr 46	Hans Andersson (d.ä.)
Lott nr 47	Jöns Hansson
Lott nr 48	Anders Hansson [Lycke]
Lott nr 49	Svennung Nilsson (d.ä.)
Lott nr 50	Jöns (Hansson) Lindström
Lott nr 51	Jöns Malmgren
Lott nr 52	Olof Hansson

Lott nr 53	Hans Hingård
Lott nr 54	Olof Hellberg,
Lott nr 55	Christina Larsdotter, änka
Lott nr 56	Per Larssons barn
Lott nr 57	Hans Andersson (d.y.)
Lott nr 58	Lars Larsson
Lott nr 59	John Norberg
Lott nr 60	Clement Börjesson

Beslut tas bland annat att den gamla körvägen i Långhagen och det nya vägstycket skall underhållas av jordägarna gemensamt. (Lindbergh, Del III, sid 294)

[Anm: Kartan över Lysekil år 1845 visar bland annat de 60 lotterna. För ytterligare detaljerad information se följande två bilder från kartan: 1845 Bild 12 och Bild 13.]



1795-09-05 Den övre delen av dokumentet om Storskiftet med kartan över den Samfällda Utmarken och fördelningen av densamma.

Notera att Lysekils äldsta kyrka finns medritad på kartan. En förstoring av kyrkan finns dokumenterat vid år 1543.

1796 Konungens Befallningshavande fastställer i skjutsordning att Lysekil har skyldighet att verkställa skjutsning med båt till Fiskebäckskil, Oxevik, Kornö, Norra Grundsund och Stora Hogen. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)

1796-03-12 På tinget i Kvistrum tas mål upp mellan samtliga strandägare i Lysekil och Hans Jacobsson i Sivik för utebliven leverans av timmer till kyrkobygget. Tingsrätten beslutar att strandägarna skall återfå de i förskott erhållna pengarna. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 205-206)

1796 våren Det stora sillfiske, som välsignade bohuskusten under sista delen av 1700-talet, har satt många spår i domböckerna. Det uppstod nämligen många problem både med folket, som anställdes, och med uppköparna av sillen, såsom visas av bland annat av nedanstående protokoll från Lysekil år 1796. Det skrevs vid vårtinget det i året i Kvistrum:

Å sina egna och sina medintressenters vägnar uti ett sille-notelag på Lysekil har skuteskepparen Nils Sandberg darsammanstädes låtit till tinget instämma Olof Jacobsson i Brastad, med påstående att svaranden måste förbindas betala en båtlast sill, som han vid förlidet sillefiske vid berörda not skall handlat och gällda avtungna kostnader.

Vid tillrop inställde sig å kändesidan handlanden Jonas Pihlström i Lysekil och för svaranden nämndemannen Swen Hansson i Foss, bägge skriftligen befullmäktigade. Och sedan Pihlström uppgivit dess huvudmans krav till 12 riksdaler specie, så bestred svarandeombudet detsamma på grund av att Olof Jacobsson förmeddelst uppkommet svårt oväder ej skall kunnat gagna den för nämnda summa sig tillhandlade sillelasten och ingav följande bevis:

”Såsom Olof Jacobsson i Brastad haver legat här vid Lahälla för svårt väder och såg sig ingen konst till att komma ut med lasten, så skaffade han till sin bror 13 eller 14 tunnor, för att han skulle ligga säker, men vädret blev så svårt, att det var omöjligt till att bärga sig med båten, utan att han måste skoffa en mängd av några och fyrtio tunnor sill ut i sjön, och resten låg han här med i tre dygn, och då måste han skoffa resten i sjön, för hon var skämd, för vattnet hade stått över båten i flera dygn, som till ett sannfärdigt bevis lämnas. Till vittne Engelbrekt Andersson i Knarreвик. Detta kan jag med ed besanna om så påfordras, jag tillika med Engelbrekt Andersson i Knarreвик kan intyga detsamma.

Lahälla den 30 januari 1796  
Jonas Engelbrektsson i Lahälla  
Olof Christensson i Lycke  
Olof Torkelsson i Bräcke  
Hans Johansson-Bäck i Säm  
Olaus Larsson i Säm, Brastads socken.”

Vilken kändan-fullmäktigen motsade och trodde sig kunna vederlägga genom följande ingivna skrifter, så Lydande:

”Undertecknade vill giva det sannfärdiga bevis ifrån mig, att natten mellan den 22

och 23 januari lastade jag vid Kleva bukt av Sandbergs vadelag och seglade därifrån med full last till Kornö, och var det då gott väder samt månljust, och kom jag väl fram utan minsta fara samma natt, vilket jag med livlig ed kan intyga, om så påfordras.

Stora Kornö den 7 februari 1796  
Anders Andersson.”

”Undertecknade kan giva det sannfärdiga bevis ifrån mig, att den 23 januari lastade jag vid egen vad med full och bekvämlig last i Brofjorden vid Edsbukten och seglade därifrån till Grundsund samma dag utan fara, vilket jag med livlig ed kan betyga, om så påfordras.

Lysekil den 8 februari 1796  
Anders Hansson-Nästegård.”

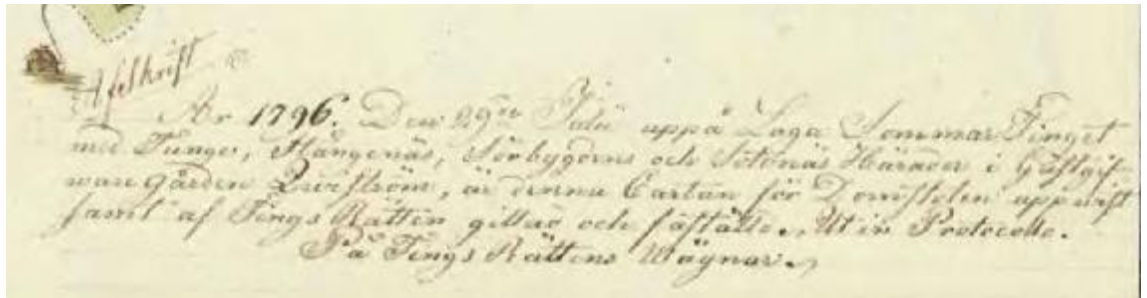
Andragandes Pihlström härefter, att evad svaranden kunnat använda den handlade sillen till förmån för sig eller icke, så påstod kärandeombudet, det borde Olof Jacobsson den samma betala såsom inköpt på vinst och förlust samt yrkade ersättning för rättegångskostnaden.

Enligt tingsrättens utslag blev också Olof Jacobsson ålagd att betala de begärda pengarna för sillelasten samt ersätta rättegångskostnaden med en riksdaler och 16 skillingar. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk i gångna tiders Bohuslän, sid 31-33)

1796 våren På vårtinget instämmer kronolänsman Jonas Forström ett tjugotal personer från Lysekils fiskeläge för vägran att låta registrera sina fickur. Följande strandsittare är inkallade till tinget - Anders Hansson Nästegård, Jöns Hansson, Nils Hansson [Lycke], Nils Hansson Kamp, Pehr Hansson, Clement Kihlberg, Hans Larsson [Hasslöf], Jacob Larsson, Lars Larsson, Jöns [Hansson] Lindström, Börje [Asmundsson] Norrman, Abraham [Persson] Pigg [Pik], Nils [Larsson] Sandberg, Hans Strandberg, Peter Öhnberg samt Karin Larsdotter (änka efter skomakare Forsberg) och drängen Christen Bengtsson.

Länsman har beslagtagit femton stycken fickur vilket vållat stor irritation hos de drabbade strandsittarna vilka hävdar att fickuren ej kan användas på grund av "vårt yrke och näringsfång på saltsjön ... emedan uren av saltvatten, som vi varje ögonblick blottställes för, alldeles bliva fördärvade". Protesterna hjälper inte. På nästa ting får strandsittarna böta för att ej i tid ha anmält sina fickur till taxering. Dessutom tillfaller de beslagtagna klockorna Kronan. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 159 ff) [Anm: Ovan markerade är ännu ej relaterade till fastighet.]





- 1796-07-29 Avskrift: År 1796 den 29 Juli uppå Laga Sommartinget med Tunge, Stångenäs, Sörbygdens och Sotenäs Härader i Kvistrums Gästgivaregård, är denna karta för Domstolen uppvisad samt av Tingsrätten gillad och fastställd uti protokoll. På Tingsrättens vägnar.



- 1796-07-29 På kartan från Sommartinget i Kvistrums Gästgivaregård finns en teckning på Lyse kyrka, se bilden ovan.
- 1796-09-04 ”Efter förut skjedd Laglig kallelse blef Soknestäma hållen med Lysekihls respektive Invånare då följande förehades.  
Den af Kongl. Maj:t Allernådigt afproberade ritningen å nya kyrkan jämte dess fot och altaret däruti blef nu för Herr Prosten uppvisat.  
Församl:s boerne gåfvo nu tilkända, at de ingåt Contract med mäster Sven Nilsson i Ale härad och Skjeplanda Pastorat om den nya kyrkbyggnadens upförande hvaremot han i Arfvode komer at undfå 1.225 Dr Smt. Med detta arbete gjordes början nästl:ne måndag, som var d. 29 augusti.  
För ordnings vinande vid den nya kyrkobyggnaden antogs nu af Församl. två Tilsyningsmän Olof Ohlsson och Hans Andersson här på Stranden, och koma de at för detta sit besvär under den påstående bygnad ärhålla 2 Dr Smt för dagen.  
Den som upbudas till dagsvärck och det försumar, komer at det med 6 Dr Smt betala, som af 6manen i Roten genast uttages. Alla på Stranden boende såväl handtvärkare, som Inhyses hjon skola på kyrkbyggnaden sina dagsvärck göra.  
Til Sexman för 1:sta Roten blef Lars Ohlsson antagen, för 2:dra Jon Ohlsson Liten, för 3:die Olof Hansson Flate, för 4:de Christen Wilhelmsson [och] Anders Ohlsson.  
Församl:s boerne låfvade at til den g:l klockaren betala hans gla lön så länge han lefver änskönt, han ej skulle årka göra sysslan.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Jöns Ohlsson, Kyrkvärd.

Anders Hansson Nestegård. Nils Sandberg. Hans Larsson. Jacob Larsson.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)

1797-01-24 ”1797 den 24 Januarii hölls efter föregången Laglig Kallelse Soknestäma med Lysekihls respective Församling, och afslutades följande.  
För mellan komande hinder blef den gång intet afgjort.”  
(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)

1797-02-07 ”1797 den 7 Februarii hölls efter föregången Laglig kallelse Soknestäma med Lysekihls respective Församling, och afslutades följande.  
Församlingens Invånare öfverenskom och beviljade til sin påstående Torn och Kyrkobyggnad et samanskott à 10 RD på hvar förmögen strandens Invånare 5 d:o på hvar af mindre förmögenhet och 2 D:o på hvar af de minst förmögne, hvilket samanskott skal vid anfordran genast aflämnas till kyrkans gode män och i händelse någon därmed uteblifver, komer Sexmanen i Roten, at hos den trilskande andelen i samanskottet uttaga.  
En längd på förenämnde Classer af Strandens Invånare uprättades, å hvilken hvar och en efter råd och ämne lät sig antekna.  
När Soknestäma å Predikstolen är utlyst och någon därifrån uteblifver, komer den at för sin försumelse erlægga til kyrkan 1 RD.  
Snicker mästaren Sven Walin åtog sig at värckställa alt hvad träd arbete som hörer til fönster och dörrarna i den nya kyrkan emot en accorderad Suma af 22 RD.  
Upläst och godkjändt.  
Ut Supra Eric H. Lindgren.  
J. Pihlström. Nils Sandberg. Jacob Hansson. Nils Hansson Kamp. Nils Kihlberg.

Vid Sokne stäman å andra Sidan stående dag utvaldes til Kyrkans gode män Johannes Clementsson, Hans Andersson, Anders Hansson i Löcke och Christen Wilhelmsson, hvilka det nya samanskottet skola indrifva. Hafvat i förvar. Och med det sama kyrkans utgifter bestrida, hvaremot dem fingo löfte om arfvode för detta besvär.

Efter Christen Wilhelmsson valdes Casper Larsson till Sexman för 4:de Roten. Ofvanskrefne gode män koma ock at draga försorg, at de ärforderliga Materialierne til kyrkobyggnaden blifva framskaffade, efter requisition.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Anders Hansson i Lö. Christen Wilhelmsson. Hans Andersson. Johannes Clämentsson.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)

1797-04-11 ”1797 den 11 April voro Lysekihls respective Församl:s Invånare tilhopa, då följande Contract mellen dem och Mäster Walin blef afslutadt.

Mäster Walin åtog Sig, at värckställa alt inan rede i den nya kyrkan, såsom Bänckar, Klädningen invändes i kyrkan, Valfvet i Taket, Bjelkarne därstädes hyflas, altare ring och Disk, Präst- och klockare Bäncken, samt En Läcktare, dock oberäknat altare tafla och Predikstol, och detta förenämnde och upräknade arbete åtog han sig at förrätta emot en accorderad summa af 2000 Dr Smt el 333 Rd:r 16 d. p. och för sama accord komer han at drifva trävirket i Taket och klädning åt året om så skulle påfordras, dock består honom under den tiden kost, samt ärforderlig handtlangning.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Sven Wallin. Nils Andersson. Anders Hansson. Nils Sandberg.

Resningen till Lectaren samt Trappgången komer Anders Ericsson i Kyrkevik at fullgöra emot en summa af Fyra Rd:r.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Anders Ericsson i Kyrkevik sjelf hållit i penan.

Vid detta tillfälle den 11 April 1797 utvaldes Olof Jonsson til sex man för 6:te Roten, i Stället för Jon Fossberg.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Olof Jonsson. Nils Sandberg. Anders Nestegård.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)

- 1797-04-11 Sockenstämman kontrakterar inredningen i kyrkan med Mäster Wallin som Sven Nilsson numera kallar sig. All inredning utom altartavla och predikstol skall kosta 2.000 Daler Silvermynt. Predikstolen jämte en kristusbild köps från Kristine kyrka i Göteborg för 50 riksdaler Specie. [Anm: Predikstolen är skänkt till Kristine kyrka av rådman Henrik Braunjohan i Göteborg. (SBL, Band 06)]
- 1797-05-16 Kronobefallningsman Magnus Norenberg på Hensbacka i Foss socken och kyrkoinspektör Berg äger trankokeri med 4 kittlar på Norra Grundsund i Lyse socken. (Pettersson, Skärgårdsverken i Bohuslän, sid 30-31) De säljer kokeriet till direktör Gustaf Schiller i Göteborg för 1.583 riksdaler. En fjärdedel i detta trankokeri säljer Gustaf Schiller samma år till Coopverdie-kaptenen Daniel Schiller i Göteborg för 395 riksdaler. (Rydstrand, Storgubbar och småfolk, sid 61-62)
- 1798 Kunglig Maj:t medger vissa lättnader för seglationen, genom att tillåta utrikes seglation för odäckade fartyg under femton lästers dräktighet. Det kan ha inneburit att många av Lysekils skeppare fritt kan segla i utrikes fraktfart, då flertalet av de fartyg som förekommer i Lysekil vid denna tid sannolikt ej har större dräktighet. (Hansson, Lysekil, sid 26)
- 1798-02-04 Den 4 februari 1798 invigde prosten och kyrkoherden i Tanum, Gomer Brunius, en ny kyrka i Lysekils fiskeläge. Invigningstalet trycktes samma år hos Samuel Norberg i Göteborg på begäran av några intresserade lysekilsbor, främst skepparna Anders Hansson Nästegård och Nils Sandberg. I sitt företal till det lilla häftet skriver prosten Brunius bland annat följande:

”Till nämnda (Lysekils) församlings lov bör icke förtigas, att den, bestående av allenast 100:de matlag, har av egna medel uppfört en kyrka, väl av trä, men så rymlig, så varaktig, så prydd, att dess kostnad, änskönt mycket återstår, stigit mot 4000 riksdaler specie.

Den som känner människan, vet huru hon med sina tankar, sitt hjärta, hänger vid det jordiska gods, huru hon för att erhålla det, för att öka det, aktar inga mödor, trotsar alla faror och rädes icke för havet i sin yra. Den som vet det, skall så mycket mera beundra denna lilla församlings nit, frikostighet, känna förnöjelse därav i sitt bröst och önska den all slags lycksalighet.”

(Sven Rydstrand, Kvinnor Präster Torpare Bönder, sid 169-170) (Knuth Hansson, Lysekil, sid 21) (Arvid Sandell, LP 1998-01-23)

[Anm 1: Invigningstalet finns bevarat i Kungliga Biblioteket i Stockholm och återges i sin helhet av Arvid Sandell, se Lysekilsposten 1998-01-23.]

[Anm 2: Minnesstenen vid kyrkans plats på den gamla kyrkogården skriver att kyrkan invigs år 1800, vilket alltså ej är korrekt.]

[Anm 3: Lysekils kyrkas hemsida: Så småningom blev även Lysekils andra kyrka, som invigdes år 1800 ...]

[Anm 4: Malmöns kyrkas hemsida: Träkyrkan uppfördes 1796 för Lysekils församling och hette då Lysekils kyrka. Vid bygget av Lysekils nuvarande kyrka monterades den gamla kyrkan ned och flyttades till Malmön, där den återinvigdes 1907.]

1798-02-20      Genom Kunglig Maj:ts brev blir Grundsund kapellförsamling under Morlanda socken. (Morlanda Hembygdsbok, del III, sid 36) (Skaftö-skriften 16, Grundsunds kapellförsamling)

1798-03-01      ”1798 den 1 Martii blef efter förut skedd laglig kallelse Soknestäma hållen med den Hedervärde och respective Församlinf, där efterföljande förehades:  
Församlingsboerne förklarade sig nu vid tilfrågan, at de voro aldeles nöjde med det i år beviljade samanskot til Tornbyggnaden, hvarefter de förmögne skola ärlägga 3 Rdr: de mindre förmögne 2 Rdr och de minst förmögne 1 Rdr.  
At uptaga de nya Samaskotter valdes och nämnedes följande 4 män neml:n Clement Cilberg, Börje Norman, och Anders Clementsson Tysk, Eric Toresson.

Til Sex man för 1:sta Roten utvaldes Svening Nilsson, för 2:dra Klement Kilman, för 3:die Nils Hansson Kamp, för 4:de Anders Krabbe, 5:te Roten Hans Lindblom och för 6:te Roten Jon Norberg.

Vid den stodelning, som nu framlämnades, blef i första punkten den ändring, at 2 Änkor i hvar Bänck på Fruntimerssidan koma at inrymas, och bör den delning för Encorne göras afseende på ålder, och hvad hvar för sig bidragit til samanskottet vid Kyrkobyggnaden. De börja med at inryma den 3:die stolen från altaret.

I de 2:ne första stolarna koma endast at sitta 5 personer. De ungarlar, som icke fina sig vid at intaga sina rum enligt stodelningen de kuna få stolrum i de 2:ne första bänckarne emot erläggande af 1 Rdr för person om året, dock göres den skilnad, at om någon är Strandens infödinge, lämnar han endast 24 s. för året.

I Stolindelningen följer ålder, och hvad hvar och en förärat och deltagit i Samanskoten till Kyrkans upsättande. Den som öfverskrider denna Stolindelning som nu är gjord komer därför at plikta första gången 1 Rdr och för hvar gång fördubblas den plikt til kyrkan.

De små piltarne stå fram i Choret, och de ogifte eller de unga intaga Läktaren samt de 2:ne sista Stolarne i kyrkan.

Den ungtkarl, som gifter sig och icke förut gifvit til de gjorde ordentliga samanskoten, komer at då betala för sitt stolrum, efter den, af de Classer, til hvilken, han efter sin förmögenhet hör, och den som med sin hustru bekomer Stolrum, lämnar ändå för sitt Stolrum til kyrkan, såsom en liten ärkänsla 2 Rdr.

Son eller dotter komer at efter sin Faders död ärfva dess stolrum, såväl utaf skattare som strandägare, hvilka betalt sine fulla tributer.

Ut Supra Eric H. Lindgren.

Nils Sandberg. Olof Helberg. Anders Nestegård. Clement Kihlberg. Olof Olso ÖrVig. Hans Andersson. Nils N. Kihlberg. Nils Andersson.”

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)

”Förteckning på Regleringen af Stolarne i nya Kyrkan med Numer och namn”

N:r 1. Anders Krabbe Hans Lindbom Olof Hansson Flate Hans Asmundson Hans Burman	N:r 6. Anders Hansson i Löcke Klement Kihlberg Nils Hansson Kamp Christen Wilhelmsson Olof Pehrsson den yngre Jöns Hansson Eric Toresson Abraham Pehrsson
N:r 2. Nils Sandberg Klement Nilsson Olof Bengtsson  Börje Norman Nils Hansson i Löcke	N:r 7. Johannes Klementsson Lars Olsson Olof Olsson Örevik Nils Elfström Lars Andersson Präst Svenung Nilsson Svåger Anders Klementsson John Norberg
N:r 3. Anders Nilsson Svåger Lars Härm Klement Härm Anders Mattisson	N:r 8. Pehr Hansson Nils Ohlsson Linbom Christen Andersson Christen Jönsson



Hans Andersson Rasmus Klemensson Herr Pihlström Hans Wilomsson	Petter Öhnberg Jöns Lindström Nils Öhnberg Svenung Nilsson Kuse
N:r 4. Anders Nästegård Olof Nilsson den äldre Anders Hansson Flate Jacob Larsson Hans Larsson Anders Jönsson Hans Strandberg Olof Jonsson	N:r 9. Olof Hellberg Jon Ohlsson Casper Larsson Clement Kilman Mattis Jönsson Jon Olsson Liden Lars Jönsson Lercka Simon i Mjölberg
N:r 5. Hans Ohlsson Kjällare Anders Klementsson Tysk Lars Larsson Pehr Broberg Nils Andersson Anders Runvall Anders Ohlsson Pil Nils Kihlberg	N:r 10. Pehr Jörnsson Hans Hingård Christen Ohlsson Örevik Lars Rasmusson Anders berg Berent Tihlroth Hans Andersson Kuse Hindrich Andersson Stärbhus

(Sockenstämmoprotokoll i Lysekil/FL)

Sammanfattning - På sockenstämman beslutas om nytt sammanskott, denna gång på 3, 2 respektive 1 riksdaler i de olika klasserna.

Stolindelningen i kyrkan görs upp efter ålder och bidrag till kyrkobygget. Möjlighet finns att köpa sig en bättre stol genom erläggande av 1 Rdr per person och år. "Om någon är Strandens infödinge, lämnar han endast 24 s för året".

- 1798-05-17 Olof Greiffenschütz på Vese dör. Efter hans död ärvs Vese av brorsdottern Johanna Margareta Greiffenschütz och hennes man, vice häradshövding Christian Fredrik Hjort, född 1757-12-17 i Södra Mellby, Kristianstads län.
- 1798 Handelsman Andreas Gerle i Fågelvik instäms till ting av kändens ombud kassör Ivar Sörensson. Kärändena utgörs av ett antal skeppare som levererat ved till Gerles trankokeri. Bland skepparna finns Anders Hansson Nästegård i Lysekil. Vid samma ting framgår att lantmätare Brening driver trankokeri, kallat Hjälmen, i Norra Grundsund samt att John Andersson i Fiskebäck tidigare har haft kokeri.
- 1799 Detta år är ett mycket svårt missväxtår med torka under sommaren. I Göteborg utbryter den 17 november ett upplopp där folk stormar kronobrännerierna och förstör brännvinspannorna. (Pettersson, Trankokeriet Kålhuvudet, sid 53)

- 1799-1800 Under denna fiskesäsong uteblir sillen nästan helt vilket orsakar hungersnöd [i Bohuslän]. (Sandahl, Trangrumsstriden, sid 32)
- 1799-1800 Dessa år utmärks av missväxt i hela landet, vilket som vanligt får sitt uttryck i större dödlighet och minskat födelsetal. Arbetslöshet och svält medför kravallartade uppträden i Göreborg och flera andra orter. (Kristiansson, Uddevalla stads historia. Del II, sid 490-491)

./